

Nr 72

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående prisutjämningsavgift m. m.; given Stockholms slott den 11 februari 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

John Ericsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Fortsatt bemyndigande att meddela föreskrifter om prisutjämningsavgift begäres för tiden till och med den 30 juni 1956.

I propositionen redogöres för ett betänkande av Södra Sveriges skogsindustriutredning angående klenvirke. Det föreslås, att av ännu icke disponerade prisutjämningsmedel 50 000 kronor årligen under budgetåren 1955/56—1958/59 får användas för viss utökning av personalen vid Svenska träforskningsinstitutets trätekniska avdelning; avsikten härmed är att forskningen beträffande sågverkstekniken och träavfallets nyttiggörande skall kunna intensifieras samt forskningsresultaten i större utsträckning än hittills delges berörda industriföretag.

Vidare föreslås att av prisutjämningsmedel ett belopp av 100 000 kronor får disponeras för bidrag till kostnader för framställning av filmer för upplysning och undervisning beträffande olika frågor på det skogliga området.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 11 februari 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, frågor om *fortsatt bemyndigande att uttaga prisutjämningsavgift* och om *disposition av medel som influtit i form av prisutjämningsavgifter m. m.* samt anför följande.

Prisutjämningsavgifter m. m. å vissa skogsprodukter åren 1945—1952

Alltsedan år 1945 har riksdagen årligen bemyndigat Kungl. Maj:t att, när behov därav ur prispolitiska synpunkter anses föreligga, meddela föreskrifter om uttagande av prisutjämningsavgift för varor, som utförs ur riket. Nu gällande bemyndigande, som meddelats genom riksdagens skrivelse den 24 mars 1954, nr 136, gäller till och med den 30 juni 1955.

Med anledning av 1945 års riksdags beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 25 maj 1945 (nr 256) förordning angående prisutjämningsavgift. I denna förordning — som genom förordningar den 14 juni 1946, nr 282, och den 31 oktober 1947, nr 863, i vissa smärre avseenden ändrats — stadgas bl. a. att Kungl. Maj:t må, när behov därav ur prispolitiska synpunkter prövas föreligga, förordna, att viss avgift (*prisutjämningsavgift*) skall erläggas för vara, som utföres ur riket (1 §), att prisutjämningsavgift utgår enligt grunder och med belopp, som Kungl. Maj:t bestämmer (2 §), samt att medel, som inflyter genom uttagande av prisutjämningsavgift, skall fonderas och användas enligt vad särskilt stadgas (3 §). I övrigt innehåller förordningen föreskrifter om debitering, uppbörd och redovisning av prisutjämningsavgifter samt vissa straff- och processrättsliga stadganden. Förordningen, som ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1946, har sedermera förlängts, senast genom förordningen den 30 april 1954, nr 177, till och med den 30 juni 1955.

Förordnande om prisutjämningsavgift har hittills meddelats endast beträffande skogsprodukter.

I kungörelser 1947 och 1950 om prisutjämningsavgift å vissa trävaror föreskrevs bl. a., att dylik avgift ej skulle uttagas beträffande varuparti, för vilket avgift erlades enligt särskilt avtal. Med Kungl. Maj:ts godkännande har statliga myndigheter ingått sådana avtal med vissa branschorganisationer, enligt vilka dessa åtagit sig att av sina medlemmar uppbära en avgift per viss enhet exporterad vara, här kallad *konjunkturutjämningsavgift*.

I december 1950 träffades avtal mellan statens handels- och industrikommission för Kungl. Maj:t och kronan samt Svenska cellulosaföreningen, Svenska trämasseföreningen, Svenska trävaruexportföreningen och Svenska pappersbruksföreningen om erläggande av konjunkturutjämningsavgifter vid export av vissa skogsprodukter under år 1951. Avgifterna skulle uppbäras av vederbörande förening samt överlämnas till riksgäldskontoret. Enligt dessa avtal inflöt tillhoppa ca 666 miljoner kronor, därav för cellulosa och trämassa samt trävaror sammanlagt 527 miljoner kronor samt för papper 139 miljoner kronor. Nämnade belopp innefattar beträffande trävaror även avgifterna för januari 1952. Av de inbetalda avgifterna skall enligt avtalen 70 procent (466 miljoner) återbetalas till företagen med 1/5 årligen under tiden 1958—1962. Enligt senare ingångna tilläggsavtal har viss del omedelbart tillfallit staten som skatt. Av återstående belopp, ca 200 miljoner kronor, har bl. a. tillhoppa i runt tal 63 miljoner kronor avsetts skola tillföras särskilda länsstiftelser med ändamål att främja det enskilda skogsbruket.

I anslutning till nämnda avtal utfärdades kungörelse den 3 november 1950, nr 586, om prisutjämningsavgift å vissa trävaror, pappersmassa av trä samt vissa slag av papp och papper. Denna kungörelse utvidgades sedermera (1950: 652) att avse pappersved samt pappersavfall och makulerade tryckalster.

Under år 1951 ingicks nya avtal mellan handels- och industrikommissionen samt cellulosaföreningen, trämasseföreningen och pappersbruksföreningen om konjunkturutjämningsavgifter vid export under år 1952. Förhandlingarna med trävaruexportföreningen ledde icke till annan överenskommelse än att det år 1950 ingångna avtalet förlängdes att gälla under januari 1952. I juni 1952 sjönk exportpriset under en i avtalen angiven nivå, varvid konjunkturutjämningsavgifter upphörde att utgå. De konjunkturutjämningsavgifter, som influtit enligt 1951 års avtal, uppgår till ca 225 miljoner kronor, därav för cellulosa och trämassa 185 miljoner kronor samt för papper 40 miljoner kronor.

I anslutning till de för år 1952 ingångna avtalen utfärdades kungörelsen den 21 december 1951, nr 800, med ändring av förut nämnda kungörelse den 3 november 1950 om prisutjämningsavgift å vissa trävaror m. m. Härigenom infördes prisutjämningsavgift från och med ingången av år 1952 å vissa slag av trävaror, huvudsakligen rundvirke ävensom hjälkar, sparrar och syllar, vilka under år 1951 icke varit belagda med avgift. På grund av de under år 1952 successivt sjunkande exportpriserna upphävdes efter hand den för de olika varuslagen utgående prisutjämningsavgiften. Kungörelsen om prisutjämningsavgift å vissa trävaror m. m. upphävdes i sin helhet från och med den 1 november 1952 genom kungörelse den 23 oktober 1952, nr

663. Kungl. Maj:t beslöt därjämte sistnämnda dag att medgiva återbäring av prisutjämningsavgifter, som utgått vid export av rundvirke från och med den 16 augusti 1952.

Beträffande dispositionen av influtna konjunktur- och prisutjämningsavgifter, i vad uppgift därom icke lämnats i det föregående, torde få hänvisas till propositionerna nr 80/1953 och 62/1954. De i nämnda propositioner framlagda förslagen godkändes av riksdagen. I detta sammanhang kan nämnas, att Kungl. Maj:t den 30 april 1954 fattat beslut om avsättande av 5 milj. kronor av prisutjämningsavgiftsmedel till en särskild fond, benämnd sågverkslånefonden, samt att kungörelse (nr 408) med vissa bestämmelser rörande lån från fonden utfärdats den 4 juni 1954.

De prisutjämningsavgiftsmedel, beträffande vilka närmare beslut om användningen ännu icke meddelats, uppgår till ca 4,7 milj. kronor. Vissa riktlinjer för dispositionen av dessa medel har emellertid godtagits av riksdagen. Sålunda skall under år 1951 influtna prisutjämningsavgifter för pappersved och pappersavfall — kvarstående belopp tillhopa ca 3,7 milj. kronor — användas för skogliga ändamål i vidsträckt mening, som icke kan tillgodoses i annan ordning. Avgifterna under 1952 för pappersavfall — ca 1 milj. kronor — skall kunna disponeras för forskningsverksamhet, främst vid Svenska träforskningsinstitutet, rörande användning av avfallspapper; de bör även i viss utsträckning kunna tagas i anspråk för att tillgodose sådana sociala ändamål, som gagnar arbetstagare inom pappersavfallshanteringen.

Framställningar rörande användningen av influtna prisutjämningsavgifter m. m.

Förslag av Södra Sveriges skogsindustriutredning

Södra Sveriges skogsindustriutredning har den 11 oktober 1954 avgivit ett betänkande rörande användningen av klenvirke (SOU 1954: 29). Som klenvirke betecknar utredningen barrvirke under 3", lövvirke av alla dimensioner, tekniskt skadat virke och sågverksavfall. Enligt utredningens beräkningar, vilka grundas på undersökningar vid skogsforskningsinstitutet, uppgår de kvantiteter klenvirke, som är möjliga att utnyttja för olika ändamål men som f. n. icke används, till omkring 7—9 milj. m³ fast mått. Huvuddelen utgöres av lövvirke, ca 5 milj. m³, och sågverksavfall, ca 2 milj. m³. Utredningen konstaterar, att klenvirket f. n. av olika skäl icke kan tillvaratas i önskvärd utsträckning. Klenvirket utnyttjande, både som industriell råvara och som bränsle, möter svårigheter av skilda slag.

Bland de faktorer, vilka försvårar klenvirket användning som industriell råvara, nämner utredningen i främsta rummet de höga kostnaderna för huggning, hantering och transport. Enligt utredningens mening finns förutsättningar för att genom rationalisering nedbringa dessa kostnader. Ett

viktigt led i rationaliseringsverksamheten är forskningen. För närvarande bedrivs forskning på ifrågavarande område vid avdelningen för arbetslära vid skogsforskningsinstitutet samt av tre enskilda arbetsstudieorganisationer. Utredningen föreslår, att vid avdelningen för arbetslära vid skogsforskningsinstitutet inrättas ytterligare en befattning som försöksledare i lönegrad Ce 32 och en befattning som skogstekniker i lönegrad Ce 17. Kostnaderna för de nya befattningarna och för vissa undersökningar, resor m. m. beräknas till inemot 45 000 kronor per år.

I detta sammanhang berör utredningen vidare vissa transportfrågor. Bl. a. framhålls, att det synes värdefullt, att allmänna medel ställs till förfogande för byggnad av skogsvägar. Vad angår järnvägstransporterna ifrågasätter utredningen, om inte statens järnvägar borde undersöka möjligheterna att sänka frakttaxorna för virke.

Utredningen framhåller, att sågverksavfall f. n. utnyttjas som industriell råvara i förhållandevis ringa utsträckning i södra Sverige. Anledningen härtill är enligt utredningen främst sulfatindustriens ringa kapacitet i denna del av landet och den sydsvenska sågverksindustriens splittring på en mångfald små enheter. Utredningen anser, att förutsättningar för ett bättre tillvaratagande av sågverksavfallet skulle kunna skapas genom en modernisering och koncentration av sågverksindustrien samt genom samverkan mellan skogsindustriföretagen. Huruvida det erforderliga samarbetet kan åstadkommas finner dock utredningen ovisst. Sågverksägarnas branschorganisationer har här en stor uppgift att fylla, men ett stort antal sågverksägare står utanför organisationen. Utredningen ifrågasätter därför om icke det av utredningen tidigare i betänkande rörande sågverksindustrien i södra Sverige (SOU 1953: 19) framlagda förslaget om inrättande av ett rationaliseringsorgan för sågverksindustrien borde upptagas till förnyad prövning av Kungl. Maj:t. Rörande detta förslag, som anmäldes i prop. nr 62/1954, torde få hänvisas till sagda proposition.

Beträffande sågverksavfallet framhåller utredningen vidare, att sådana framsteg på försågningssteknikens område, som kan medföra en minskning av avfallsmängderna och en förbättring av möjligheterna att tillvarataga sågverksavfallet för förädling, skulle bli av synnerlig betydelse. Mot denna bakgrund synes det utredningen välmotiverat att medel ställs till träforskningsinstitutets förfogande för ökad vetenskaplig forskning i främsta rummet vid underavdelningarna för sågverksteknik och för träavfallets nyttiggörande. Från institutets sida och från industrihåll har tidigare framlagts förslag, som innebar en ökning av personalen vid institutets trätekniska avdelning. Dessa förslag har emellertid icke föranlett någon åtgärd av statsmakterna. Utredningen anser, att önskemålen bör tillmötesgå såtillvida, att statsmedel ställs till institutets förfogande för inrättande dels vid vardera av de två nyssnämnda underavdelningarna av ytterligare en befattning som forskningsingenjör och dels en till hela den trätekniska avdelningen knuten befattning som forskningsingenjör och teknisk sekreterare. Den sistnämnde befattningshavaren skulle bl. a. ha till uppgift att svara för samarbetet och

förbindelserna i övrigt med respektive industribranscher och industrier samt med andra forskningsinstitutioner. Han skulle även kunna vara till gagn vid ordnande av kursverksamhet på ifrågavarande område. Kostnaderna för nu avsedda befattningshavare beräknas av utredningen till i runt tal 50 000 kronor för år.

I betänkandet redovisas ett flertal industriella användningsområden, inom vilka klenvirke synes kunna utnyttjas som råvara. Utredningen anser, att dessa områden kanske kan utvidgas genom intensifierad forskning. Svårigheterna beträffande klenvirkets tillredning för industriell användning och transport till förädlingsstället bör enligt utredningen kunna övervinnas. Skogsindustrien inom vissa landsdelar är emellertid otillräcklig för en förädling av de förefintliga skogstillgångarna. Utredningen anser, att det är en angelägenhet av utomordentlig vikt, att industrien i de områden, där överskott på virke föreligger, byggs ut i sådan omfattning, att icke endast barrgagnvirket utan även klenvirket kommer att tillfullo utnyttjas som industriråvara, i den mån detta är lönsamt. Härvid kommer främst en utbyggnad av massaindustrien i södra Sverige i fråga. En större tillverkning av halvkemisk massa torde enligt utredningen bli av stort värde för klenvirkets utnyttjande. Utredningen pekar vidare på möjligheterna att använda klenvirke vid framställning av fiberblock, wallboard m. m. Härjämte föreslås, att de ekonomiska förutsättningarna för uppförandet av en svensk träsockerindustri göres till föremål för undersökning.

Utredningen anser, att utbyggnaden av skogsindustrien bör ske under fri konkurrens mellan statliga och enskilda företag. Det synes enligt utredningen kunna väntas, att i första hand skogsägarna kommer att göra erforderliga investeringar för en utbyggnad. De enskilda industriföretagarna i södra Sverige — vilka endast i förhållandevis ringa utsträckning äger skog — synes obenägna att göra investeringar i nya anläggningar, med mindre skogsägarna lämnar garantier för leverans av virke. Problemet om industriens utbyggnad synes sålunda delvis kunna lösas genom ett visst samarbete mellan industriföretagen och skogsägarna.

Utredningen fäster uppmärksamheten vid de problem, som sammanhänger med den successivt minskade förbrukningen av träkol och de ogynnsamma verkningarna härav på avsättningsmöjligheterna för klenved. Några genomförbara åtgärder för att hejda utvecklingen på detta område är emellertid enligt utredningen knappast tänkbara. I detta sammanhang berör utredningen vissa beredskapsfrågor och framhåller därvid bl. a. angelägenheten av att åtgärder vidtagas för att bevara tekniken och yrkeskunnigheten på träkolningens område. Utredningen anser, att det bör ankomma på den berörda industrien att lösa denna fråga.

Utredningen kommer härefter in på de spörsmål, som sammanhänger med klenvirkets utnyttjande som bränsle. Därvid framhålls, att även om klenvirket i första hand bör utnyttjas som industriell råvara, blir för en icke oväsentlig del av klenvirkestillgångarna utnyttjandet såsom bränsle den enda användningsmöjligheten. Vedbränslet är emellertid enligt utredningen för dyrbart för att kunna konkurrera med andra bränslen och har

därför alltmer trängts tillbaka på bränslemarknaden. I fråga om prissättningen beträffande ved framhåller utredningen, att skogsägaren i första hand bör bedöma icke endast om det pris, han erhåller för brännveden, täcker kostnaden för vedens avverkning och hantering utan även i vad mån arbetet är en ren skogsvårdsåtgärd och sålunda på längre sikt lönsamt i och för sig. Avsättningen av vedbränsle bör enligt utredningens mening vidare kunna främjas genom en ändamålsenligare distributions- och försäljningsorganisation än den nuvarande. Det synes utredningen som om skogsägarna och sågverksägarna borde driva vedhandeln i egen regi. — Utredningen finner skäl icke föreligga för att genomföra en mer eller mindre tvångsmässig eldning med ved vid statliga eller kommunala inrättningar eller en subventionering av vedbränslet. Framställda önskemål om minskning av oljeimporten, beskattning av oljan och begränsning av antalet vedhandlare genom särskild auktorisation avvisas av utredningen.

Ur beredskapssynpunkt är det emellertid enligt utredningens mening synnerligen angeläget, att det under normala tider eldas med ved i så stor utsträckning som möjligt. Därigenom kan, framhåller utredningen, kunskap om vedeldningens problem vidmakthållas och ökade erfarenheter vinnas samt nya konstruktioner av verktyg, maskiner, transportredskap och eldningsanordningar framkomma. Av särskild betydelse är att undersöka möjligheterna att elda med ved på ett effektivare sätt än hittills. Främst erinras om att utredningen i särskild framställning till chefen för handelsdepartementet föreslagit, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap erhåller uppdrag att verkställa vissa försök med fliseldning samt att medel för ändamålet ställs till riksnämndens förfogande. Utredningen understryker, att fliseldning synes innebära det mest rationella utnyttjandet av veden som bränsle samt att de transportproblem, som uppstår vid flisberedningen, delvis torde vara av samma natur som då det gäller klenvedens tillvaratagande för industriellt ändamål. Det är enligt utredningen särskilt att rekommendera, att varje landstingsområde ordnar med fliseldning vid någon inrättning inom området.

Utredningen anser, att det bör vara möjligt att genom samarbete mellan statliga myndigheter, skogsägareföreningar, sågverkens branschorganisationer och bostadsföretag få till stånd en beredskapseldning med ved, som är av betydande omfattning och som kan ge värdefulla erfarenheter. För att hithörande frågor skall kunna ägnas nödig uppmärksamhet bör enligt utredningens mening riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap förstärkas med en särskild befattningshavare som har speciella insikter på ifrågasvarande område. Vidare föreslår utredningen, att riksnämnden från fonden för forskning och försöksverksamhet på bränsleområdet erhåller ett engångsanslag av 75 000 kronor för upplysningsverksamhet i frågor rörande vedeldning vid allmänna inrättningar av skilda slag samt hos industrierna.

I skogsindustriutredningens betänkande upptages slutligen vissa frågor som äger samband med skogens vård. Därvid framhålles bl. a., att en minskning av utfallet av klenvirke bör eftersträvas. Ett skogsbruk med tidiga röj-

ningar och gallringar anses leda till en minskning av klenvirkesutfallet och dylika åtgärder är i det långa loppet lönsamma. De problem, som sammanhänger härmed, är emellertid icke tillräckligt utforskade. Det är sålunda icke f. n. möjligt att ge bestämda anvisningar rörande ett flertal frågor av stor betydelse för det praktiska skogsbruket i förevarande avseende. Skogsforskningsinstitutet disponerar f. n. 25 000 kronor för att upprätthålla beredskap och vinna en orientering i frågor rörande plantskogsröjning. Anslaget är avsett för tiden 1954—1958 och utgår ur prisutjämningsmedel. Utredningen anser att ökade resurser bör ställas till förfogande och föreslår för ifrågavarande femårsperiod en medelsanvisning till institutet av sammanlagt ca 170 000 kronor, eller 145 000 kronor utöver det nuvarande anslaget, för undersökningar angående plantskogsröjning.

För att de resultat, som uppnåtts vid skogsforskningsinstitutet, snabbare och i högre grad skall kunna tillgodogöras, i främsta rummet inom bonde-skogsbruket, föreslår utredningen, att vid skogsstyrelsen inrättas två befattningar som skogsvårdskonsulenter i lönegrad Ca 29 med uppgift att till personal, som är verksam huvudsakligen inom bondeskogsbruket, förmedla den skogliga forskningens rön, särskilt på föryngringsforskningens och produktionsforskningens områden. Kostnaderna härför beräknas uppgå till 40 300 kronor för år. Vidare föreslår utredningen att ett belopp av 18 700 kronor årligen ställs till skogsstyrelsens förfogande för vissa med nämnda befattningar förenade kostnader samt att skogsvårdsstyrelsernas driftsmedel förstärks med 38 000 kronor för år för avlöning till biträden åt skogsvårdskonsulenter samt för täckande av kostnader för resor och traktementen.

Då utredningen funnit önskvärt, att en fortbildning av den skogliga biträdespersonalen börjar omedelbart, hemställes slutligen att skogsstyrelsen för budgetåret 1954/55 tilldelas ett belopp av 40 000 kronor för anordnande av fortbildningskurser för skogsvårdsstyrelsernas, skogsägareföreningarnas och annan inom det mindre skogsbruket biträdande skoglig personal.

I utredningens betänkande har svårigheterna att lösa de spörsmål, vilka sammanhänger med klenvirkets utnyttjande, i viss utsträckning satts i samband med den splittring i mindre skogslotter, som är utmärkande för bonde-skogsbruket i stora delar av landet. *Två ledamöter* av utredningen har emellertid i särskilt yttrande, vilket är fogat till betänkandet, bl. a. uttalat att påståendet om de särskilda svårigheterna för klenvirkets tillgodogörande från det mindre skogsbruket icke äger det berättigande, som utredningen i olika sammanhang tillmätt detsamma.

I ett annat särskilt yttrande, vilket likaledes är fogat till betänkandet, har *fyra ledamöter* av utredningen anfört bl. a., att en ändring av den lagstiftning, som reglerar förvärv av skogsegendomar, i sådan riktning att skogsindustrien bereds möjlighet att på lika villkor förvärva skogsmark skulle öppna vägen för en koncentration inom skogsbruket och skogsindustrien i södra Sverige, befordra en önskvärd integration samt skapa förutsättningar för ett storskogsbruk till båtnad för skogsvården. Därmed skulle enligt ifrå-

gavarande ledamöters mening grunden vara lagd för att på frivillig väg snabbt få till stånd de betydande investeringar, som erfordras för att nyttiggöra redan nu tillgängliga råvarukvantiteter.

Remissyttranden

Yttranden över skogsindustriutredningens betänkande har avgivits av järnvägsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, domänstyrelsen, skogsstyrelsen — som inhämtat utlåtanden från skogsvårdsstyrelserna i Stockholm, Uppsala, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar norra, Hallands, Örebro, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt skogssällskapet — statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, statens handels- och industrikommission, statens lönenämnd, länsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands och Västmanlands län, statens skogsforskningsinstitut, styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet, Ingenjörsvetenskapsakademien, Jernkontoret, bränsleutredningen 1951, Svenska landstingsförbundet, Svenska trävaruexportföreningen, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges industriförbund, Svenska cellulosaföreningen, Svenska pappersbruksföreningen, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Sydsvenska virkesföreningen, Sveriges sågverksägares riksförbund, Södra Sveriges trävaruexportförening, Svenska skogsvårdsföreningen samt Landsorganisationen i Sverige.

Vid kommerskollegiets yttrande har fogats utlåtanden från vissa handelskamrar samt Sveriges kemiska industrikontor. Landsorganisationen har överlämnat ett gemensamt utlåtande av Svenska pappersindustriarbetareförbundet, Svenska träindustriarbetareförbundet samt Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet. Länsstyrelsen i Kronobergs län har överlämnat yttranden av hushållningssällskapet och skogsvårdsstyrelsen i länet.

Till utredningens uppgifter om de tillgängliga kvantiteter klenvirke, som kan utnyttjas för olika ändamål, ställer sig *Svenska cellulosaföreningen*, *Svenska trävaruexportföreningen*, *Svenska pappersbruksföreningen* och *Sydsvenska virkesföreningen* i viss mån tvivlande. Föreningarna framhåller bl. a., att visst klenvirke torde vara behäftat med sådana fel, att det endast i begränsad utsträckning kan användas för lönsam förädling. Även *handels- och industrikommissionen*, *Skånes handelskammare* och *handelskammaren i Gefle* ger uttryck för sin tveksamhet beträffande nämnda uppgifter.

Förslaget om förstärkning av skogsforskningsinstitutets avdelning för arbetslära tillstyrkes i flertalet remissyttranden. *Skogsforskningsinstitutet* finner den föreslagna förstärkningen nödvändig för att avdelningen nöjaktigt skall kunna fylla de krav på insatser i det skogliga rationaliseringsarbetet, som ställs från skogsbrukets sida. *Svenska cellulosaföreningen* och vissa *andra branschorganisationer* samt *Sveriges industriförbund* anser emellertid, att det på ifrågavarande område främst behövs praktisk försöksverksamhet i stor skala och att dylik verksamhet bäst bedrivs av de enskilda arbetsstudieorganisationerna. *Domänstyrelsen* anser att den föreslagna utvidgningen

icke kan betraktas som en synnerligen angelägen åtgärd. *Statskontoret* erinrar om att avdelningen för arbetslära inrättades så sent som 1949. Enligt statskontorets mening bör närmare erfarenheter rörande avdelningens verksamhet avvaktas, innan frågan om utbyggnad av personalorganisationen upptas till övervägande.

Utredningens uttalande att det är värdefullt att allmänna medel jämväl i fortsättningen ställs till förfogande för byggnad av skogsvägar delas av remissinstanserna överlag. En höjning av statsbidragen anses från flera håll önskvärd. Vissa remissinstanser, däribland *domänstyrelsen*, tar upp frågan om avdrag vid inkomsttaxeringen för kostnad för anläggning av skogsbilvägar till diskussion. Styrelsen erinrar, att denna fråga vid 1953 års riksdag var föremål för en motion som syftade till sådan ändring av kommunal-skattelagen att skogsägare, som anlägger skogsbilväg, skulle erhålla rätt till successiv avskrivning av kostnaderna härför. Bevillningsutskottet räknade emellertid med att ifrågavarande spörsmål skulle beaktas av 1950 års skattesakkunniga. Domänstyrelsen understryker, att det är angeläget att frågan snarast upptas till prövning.

Önskemålet om lägre järnvägsfrakttaxor för virke biträdades av åtskilliga remissinstanser. *Järnvägsstyrelsen* erinrar emellertid, att statens järnvägars godstaxa f. n. är föremål för revision av 1948 års järnvägstaxekommitté, och anser sig icke nu böra vidtaga särskilda undersökningar beträffande möjligheterna till en allmän taxesänkning för klenvirke.

Det ånyo framförda förslaget om inrättande av ett särskilt rationaliseringsorgan för sågverksindustrien har från remissinstansernas sida föranlett i stort sett samma ställningstagande, som då frågan tidigare var föremål för behandling. Sålunda har bl. a. *kommerskollegium*, *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund*, *Sveriges sågverksägares riksförbund*, *Landsorganisationen* samt de hörda *fackförbunden* tillstyrkt förslaget i huvudsak. *Domänstyrelsen* anser, att verksamheten icke bör utbyggas mer än nödvändigt och helst inordnas under kommerskollegium. Avstyrkande yttranden har avgivits bl. a. av *Svenska cellulosa-föreningen m. fl. organisationer inom näringslivet*, *statskontoret* samt *länsstyrelsen i Västmanlands län*.

En förstärkning av träforskningsinstitutets trätekniska avdelning enligt utredningens förslag tillstyrkes i samtliga remissyttranden, där frågan berörs, med undantag för det yttrande, som avgivits av statskontoret. *Styrelsen för träforskningsinstitutet* erinrar att vid upprättandet av det senaste avtalet för institutets verksamhet största vikt lagts vid frågorna om en minskning av avfallsmängden vid sågning samt överförande av avfallet i en form och kvalitet som möjliggör industriell användning vid t. ex. cellulosa- och boardtillverkning; därjämte framhölls att erforderliga personella resurser måste finnas tillgängliga för forskning över problem sammanhängande med dessa frågor. Avtalet möjliggör enligt styrelsen att för de sågverks-tekniska frågorna och för avfallsproblemen en forskningsingenjör blir tillgänglig för vardera gruppen; särskilda medhjälpare till dessa forskare har däremot icke kunnat avdelas. Styrelsen framhåller, att en informationsverk-

samhet på grund av industriens struktur blir relativt arbetskrävande och måste, då särskilda medel härför icke ställts till förfogande, betunga även den personal, som normalt sysselsättes med forskningsutgifter.

Statskontoret erinrar att förstärkning av institutet tidigare avvisats med hänsyn till det statsfinansiella läget. Mot bakgrunden härav anser sig ämbetsverket icke kunna tillstyrka utredningens förslag.

Utredningens uppfattning om behovet av en utbyggnad av skogsindustrien biträdades i det övervägande antalet remissyttranden. *Domänstyrelsen* framhåller, att industriens kapacitet i framförallt södra Sverige i dagens läge icke medger ett fullt utnyttjande av råvarubasen, även om därtill hänföres enbart vad f. n. benämnes gagnvirke. Åtgärderna bör sålunda i första hand enligt domänstyrelsens mening inriktas på en utbyggnad av industrien så att detta gagnvirke, inbegripet vad som vid försågning av timmer faller i form av hack och flis samt lövvirke, finner avsättning. *Landsorganisationen* och de hörda *fackförbunden* uttalar farhågor för att de av utredningens hittills angivna åtgärderna för att få till stånd en utbyggnad av skogsindustrien skall visa sig otillräckliga. *Landsorganisationen* finner motiverat att en del av utbyggnaden genomföres inom Aktiebolaget Statens skogsindustrier.

Den föreslagna undersökningen av förutsättningarna för en svensk träsockerindustri tillstyrkes av bl. a. *Svenska cellulosaforeningen*, de hörda *fackförbunden*, vissa *länsstyrelser* samt *domänstyrelsen*. *Landsorganisationen*, som erinrar om att socker är en av de mest utpräglade överskottsprodukterna på världsmarknaden, ställer sig däremot tveksam till förslaget, liksom *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund* samt *handels- och industrikommissionen*. *Kommerskollegium*, *Sveriges industriförbund* och *Sveriges kemiska industrikontor* avstyrker förslaget.

Vad utredningen anfört om träkolning har föranlett *Jernkontoret* att uttala, att beredskapen på detta område är tämligen väl tillgodosedd genom de kurser för instruktörer i milkolning, som årligen anordnas av domänstyrelsen och vid enskilda undervisningsanstalter. *Domänstyrelsen* förklarar sig beredd att inom områden med god kolvedstillgång alltfört bedriva kolning i viss omfattning under förutsättning att avsättning garanteras till priser som icke är förlustbringande.

Till utredningens synpunkter på klenvirkets användning som vedbränsle ansluter sig i huvudsak flertalet remissinstanser. Vad som av utredningen anförts om vedhandeln möter emellertid gensaga av bl. a. *Sveriges köpmannaförbund*. *Sveriges skogsägareföreningars riksförbund* säger sig icke kunna instämma i utredningens uppfattning att en beredskapseldning med vedbränsle bör vidmakthållas utan det allmännas direkta medverkan. Förbundet föreslår bl. a., i likhet med vissa andra remissinstanser, att en statlig lånefond inrättas för finansiellt stöd vid anskaffning av utrustning för eldning med flis.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap framhåller, att nämnden tillstyrkt den av utredningen föreslagna försökseldningen med flis. Vad an-

går den befattningshavare, varmed nämnden enligt utredningens förslag skulle förstärkas, anför nämnden att ifrågavarande befattningshavare bör handlägga de beredskapsfrågor, som sammanhänger icke blott med användningen av skogsprodukter för bränsleändamål utan även med utnyttjandet av inhemska bränslen överhuvudtaget. För att kunna besättas med en kvalificerad kraft bör befattningen placeras i lönegrad Ce 29. Den av utredningen föreslagna upplysningsverksamheten i frågor rörande vedeldning bör enligt nämndens mening syfta till att hos bränsleförbrukarna inskräpa betydelsen av att de eldningstekniska anordningarna utformas på ett sådant sätt, som gör det möjligt att vid importsvårigheter övergå till inhemska bränslen, ävensom till att främja sådan användning av ved och andra inhemska bränslen, som är ekonomiskt möjlig i fredstid. Nämnden förutsätter att medverkan kan påräknas av myndigheter och organisationer på såväl det skogliga som det eldningstekniska området.

Bränsleutredningen 1951 anser det ur handelspolitisk och beredskapsmässig synpunkt av största vikt, att ett ökat tillvaratagande av vedbränslet med alla tjänliga medel främjas. Enligt bränsleutredningens uppfattning är det naturligt att en förhållandevis stor del av de medel som är avsedda att främja bränsleforskning disponeras för sådana ändamål.

Skogsvårdsfrågorna intar, enligt en av bl. a. *Svenska cellulosaforeningen m. fl. branschorganisationer* samt *Sveriges industriförbund* uttalad uppfattning, en central ställning vid överväganden om det egentliga klenvirket och dess utnyttjande. Ifrågavarande remissinstanser framhåller, att klenvirkesproblemets lösning på lång sikt torde ligga mindre i att finna rationella avverkningsmetoder och nya avsättningsområden än i ett skogsbruk, som inriktas på att minsta möjliga mängd klenvirke skall erhållas.

Utredningens framställning om ökad medelsanvisning för skogsforskningsinstitutets undersökningar beträffande plantskogsröjning tillstyrkes av praktiskt taget samtliga de remissinstanser — ett tjugotal — som yttrat sig i frågan. De hörda *fackförbunden* anser det knappast tänkbart, att hithörande spörsmål skulle kunna tillfredsställande utredas under den avsedda femårsperioden eller att det skulle vara möjligt att få kompetent personal, om det endast är fråga om en tillfällig anställning. Förbunden anser därför, att en utbyggnad av ifrågavarande undersökningsverksamhet bör bli permanent.

Skogsforskningsinstitutet anser, att det bör övervägas, huruvida icke bidrag till kostnaderna för plantskogsröjning bör utgå i vissa fall.

Förslaget om förstärkning av skogsstyrelsens personal med två konsulenter samt om ökade driftsmedel till skogsvårdsstyrelserna och medelsanvisning till vissa fortbildningskurser för skoglig personal inom det mindre skogsbruket har vunnit tämligen allmän anslutning vid remissbehandlingen. Viss tveksamhet beträffande den föreslagna personalförstärkningens ändamålsenlighet uttalas dock från *Svenska cellulosaforeningens* och vissa *andra näringsorganisationers* sida.

Vad som anförts i de vid betänkandet fogade särskilda yttrandena har föranlett instämmande från vissa håll. Beträffande de synpunkter, som därvid framförts, torde få hänvisas till vederbörande remissyttrandena.

Övriga förslag rörande disposition av prisutjämningsmedel m. m.

Föreningen *Skogs- och lantbruksfilm* (skr. 5/11 1954) och *Skogsbrukets filmförening* (skr. 7/1 1955) har var för sig hemställt, att av tillgängliga prisutjämningsavgifter reserveras ett belopp av 500 000 kronor för skoglig filmproduktion samt att härav 150 000 kronor anvisas för innevarande budgetår för framställning av vissa filmer.

Den förstnämnda föreningen erinrar, att av prisutjämningsmedel tidigare ett belopp av sammanlagt 200 000 kronor ställts till föreningens förfogande för framställning av vissa skogsfilmer. Med bidrag från dessa medel har inalles åtta filmer inspelats. Nu återstår ca 25 000 kronor, vilka skall användas såsom bidrag till kostnaderna för ytterligare en under arbete varande film. Föreningen anser behovet av ännu flera skogsfilmer högst betydande och uppger antalet erforderliga filmer till omkring tjugo. Närmast avser emellertid föreningen att låta inspela tolv filmer, vilka i första hand skall vara lämpade att visas för mindre och medelstora skogsägare i avsikt att få dessa att uppmärksamma och intressera sig för olika slag av skogsvårdsåtgärder. Föreningen framhåller, att filmer av denna art visat sig med fördel kunna användas även vid den skogliga undervisningen. Behov föreligger emellertid enligt föreningen även av skoglig film som kan visas för allmänheten i reklam- och propagandasyfte.

Föreningen ifrågasätter, om det icke vore ändamålsenligt att kopior av varje skoglig undervisningsfilm kostnadsfritt överlämnades dels till envar av skogsvårdsstyrelserna och dels till firman SoL-film för uthyrning till skogsägareföreningar, skolor och ungdomsklubbar m. fl. till ett pris motsvarande endast de direkta distributions- och översynskostnaderna.

Skogsbrukets filmförening anför i sin skrivelse, att föreningen bildades i augusti 1954 och har till allmänt ändamål att utgöra ett serviceorgan för landets skogsbruk i vad gäller produktion och användning av film. Föreningens närmaste arbetsprogram är att upprätta en katalog över förefintliga filmer, som kan användas för skoglig upplysning och undervisning. Till föreningens aktuella uppgifter hör vidare att fortlöpande kartlägga behovet av skogsfilmer.

Skogsbrukets filmförening konstaterar, att behovet av propagandafilmer är avsevärt bättre tillgodosett än vad fallet är med instruktionsfilmerna. Det gäller enligt föreningen i dagens läge inte så mycket att upplysa om att ett visst skogsvårdsarbete måste göras eller en arbetsmetod tillämpas som att klarlägga, hur arbetet skall utföras. Det föreligger sålunda önskemål att få fram instruktionsfilmer, berörande olika ämnen inom skogsskötseln och skogsarbetsläran. Föreningen finner det f. n. svårt att beräkna kostnaderna för erforderliga filmer men anser, att för de närmaste åren ett belopp

av 500 000 kronor erfordras för produktion av instruktions- och propagandafilmer.

Yttranden över båda framställningarna har avgivits av domänstyrelsen, styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut — som överlämnat utlåtanden av skogshögskolans lärarråd och institutet — samt skogsstyrelsen. Statskontoret och överstyrelsen för yrkesutbildning har avgivit yttrande över den av Föreningen Skogs- och lanbruksfilm gjorda framställningen.

Samtliga hörda remissinstanser utom statskontoret tillstyrker att stöd lämnas åt produktion av skogsfilm och att medel för ändamålet avsättes från influtna prisutjämningsavgifter.

Skogsstyrelsen säger sig i allt väsentligt kunna vitsorda vad de båda föreningarna anfört rörande behovet av tidsenlig skogsbruksfilm samt att de av Skogsbrukets filmförening tillämnade åtgärderna snarast bör genomföras. Enligt ämbetsverkets mening är det av icke ringa allmänt intresse att sådan skoglig filmverksamhet, som innebär garantier för god produktion, erhåller stöd. Styrelsen tillstyrker, att 500 000 kronor av prisutjämningsmedel avsättes för ifrågavarande ändamål samt att 150 000 kronor får användas under ett första år.

Skogshögskolans lärarråd uttalar, att produktionen av skogliga instruktions-, upplysnings- och propagandafilmer på allt sätt bör främjas, då filmen utgör ett synnerligen effektivt medel till upplysning om skogliga problem och arbetsförhållanden. *Överstyrelsen för yrkesutbildning* och *domänstyrelsen* framhåller särskilt lämpligheten av att använda film vid yrkesundervisningen.

Av vissa remissyttranden framgår, att de båda föreningarna bildat en arbetsnämnd. *Skogsstyrelsen* föreslår, att de medel, som kan komma att avsättas för skogsfilmproduktion, fördelas efter förslag av ifrågavarande nämnd.

Förslaget att filmkopior skulle kostnadsfritt överlämnas till skogsvårdsstyrelserna och firman SoL-film biträdes av *överstyrelsen för yrkesutbildning* men avstyrkes av *domänstyrelsen* och *skogsstyrelsen*.

Statskontoret anser, att bidrag av prisutjämningsmedel av nu ifrågavarande storleksordning icke bör lämnas, innan olika anspråk på dylika bidrag sinsemellan prövats i ett större sammanhang. I rådande läge bör det enligt ämbetsverkets mening vara angeläget att återhållsamhet iakttages särskilt vid dispositionen av sådana medel, som uttagits och fonderats i konjunkturutjämnande syfte.

Vidare torde i detta sammanhang böra nämnas, att skogsstyrelsen med eget utlåtande överlämnat en av *Sydvästra och Sydöstra Sveriges virkesmätningföreningars filmkommitté* i skrivelse den 12 november 1954 gjord framställning angående bidrag till kostnaderna för framställning av en film, avsedd att åskådliggöra betydelsen av opartisk virkesmätning samt vikten av aptering, sortimentkännedom och virkesvård. *Skogsstyrelsen* föreslår,

att filmkommittén av prisutjämningsmedel erhåller bidrag med 10 000 kronor för att utarbeta och distribuera filmen.

Tilläggas bör slutligen, att *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* i skrivelse den 1 oktober 1954 meddelat, att kostnaderna för ett av styrelsen utarbetat forskningsprogram för institutet under en tioårsperiod beräknas till 12 545 000 kronor eller, under viss förutsättning, 10 400 000 kronor. Med hänsyn till att de i forskningsprogrammet upptagna arbetsuppgifterna är av samfällt intresse för massa- och trävaruindustrierna och dessa industriernas råvaruförsörjning hemställer styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte antingen vidtaga sådana åtgärder, att ett belopp av 10 400 000 kronor kan disponeras av konjunkturutjämnings- eller prisutjämningsavgiftsmedel för ifrågavarande forskningsverksamhet, eller ock i annan ordning anvisa samma belopp för angivna ändamål.

Med anledning av styrelsens framställning har jag, efter att ha erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande därtill, den 9 november 1954 tillkallat en utredningsman med uppdrag att undersöka förutsättningarna att ändra de mellan statens handels- och industrikommission för Kungl. Maj:t och kronan samt vissa branschföreningar i december 1950 ingångna överenskommelserna rörande konjunkturutjämningsavgifter i sådan riktning, att vissa medel, som avsatts för särskilda länsstiftelser med ändamål att främja det enskilda skogsbruket, i stället kan utnyttjas för central skoglig forskning.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har sedan den 1 juli 1945 haft riksdagens bemyndigande att för stabilisering av den inhemska prisnivån uttaga prisutjämningsavgift vid export av varor. Syftet med avgiften har väsentligen varit att hindra, att höga utlandspriser på vissa varor verkar prisstegrande inom landet. Det har förutsatts att, när fråga uppkommer om att uttaga prisutjämningsavgift, man bör söka nå överenskommelse med vederbörande exportörer. Härutöver har uttalats att, vid övervägande av spörsmål rörande prisutjämningsavgift, i varje särskilt fall också andra synpunkter än de rent prispolitiska, bl. a. handelspolitiska synpunkter, bör vinna beaktande. Bemyndigandet att uttaga prisutjämningsavgift gäller till innevarande budgetårs utgång.

Hittills har prisutjämningsavgift endast uttagits på skogsprodukter. I de flesta fall har det visat sig möjligt att träffa avtal med berörda organisationer eller företag om utgående avgifter, då benämnda konjunkturutjämningsavgifter. I huvudsak som komplettering härtill har prisutjämningsavgifter uttagits genom formellt åläggande gentemot exportörer, som icke anslutit sig till avtalen.

Som framgår av vad tidigare anförts upphörde uttagandet av pris- och

konjunkturutjämningsavgifter under år 1952 till följd av den då inträffade prisnedgången. Något omedelbart behov av att uttaga avgift av berört slag har sedan dess icke förelegat. När det oaktat fortsatt bemyndigande att uttaga prisutjämningsavgift begärts och erhållits av riksdagen, har flera skäl andragits. Tidigare erfarenheter har givit vid handen, att tvära omkastningar i prisutvecklingen kan inträffa, särskilt vad angår de produkter av råvarunatur, av vilka den svenska exporten till stor del består. Dylika omkastningar har mycket kännbara återverkningar på kostnadsläget inom landet. Uteslutet är icke, att liknande omständigheter som de, vilka under åren 1950 och 1951 medförde kraftiga priskänningar i vår utrikeshandel, åter kan inträffa. Om ett sådant läge skulle uppkomma, bör Kungl. Maj:t äga befogenhet att för stabilisering av den inhemska prisnivån meddela föreskrift om uttagande av prisutjämningsavgift.

Det kan erinras om att i den allmänna ransoneringslagen upptagits bestämmelser, enligt vilka, då lagen är i tillämpning, prisutjämningsavgift kan utgå i vissa fall. Här är det emellertid fråga om avgifter, som är motiverade av försörjningsmässiga synpunkter. Av de skäl, som tidigare anförts och som alltjämt äger giltighet, bör prisutjämningsavgift kunna uttagas även då detta av prispolitiska hänsyn är påkallat. Det särskilda bemyndigande för Kungl. Maj:t att uttaga prisutjämningsavgift, varom nu är fråga, torde därför böra förlängas, förslagsvis med ett år eller t. o. m. den 30 juni 1956. Liksom hittills bör det göras generellt och alltså utan begränsning till vissa varuslag.

Tidigare har vid skilda tillfällen frågor angående dispositionen av influtna prisutjämningsavgifter underställts riksdagen. Även nu föreligger vissa spörsmål, som är av sådan beskaffenhet, att riksdagen bör beredas tillfälle att ta ställning till dem. Sålunda bör anmälas dels vissa förslag, vilka framlagts av Södra Sveriges skogsindustriutredning i ett betänkande angående klenvirke, och dels tre framställningar om bidrag till kostnader för filmer i ämnen, hämtade från det skogliga området. Därjämte bör erinras att, närmast i anledning av en framställning om medel för ett omfattande forskningsprogram för statens skogsforskningsinstitut, en utredning pågår rörande möjligheterna att för central skoglig forskning utnyttja konjunkturutjämningsavgiftsmedel, vilka enligt ingångna överenskommelser skall disponeras av vissa länsstiftelser för det enskilda skogsbruket.

Vad först angår skogsindustriutredningens betänkande om klenvirket förstås med dylikt virke dels barrvirke av vissa klenare dimensioner, dels allt lövvirke och dels sågverksavfall. Utredningen konstaterar, att betydande kvantiteter dylikt virke av olika skäl, för vilka redogöres i betänkandet, icke kommer till nyttig användning, samt framlägger ett antal förslag och rekommendationer med syfte att råda bot på detta missförhållande. Sålunda har utredningen föreslagit ökat statligt stöd till sådan forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet som kan bidra till en lösning av klenvirkesproblemet. Vidare har utredningen pekat på betydelsen av att en utbyggnad av skogsindustrien, främst i södra Sverige, kommer till stånd i sådan utsträckning att icke blott nu förefintliga tillgångar av gagnvirke utan

även tillgängliga klenvirkeskvantiteter skall kunna nyttiggöras. I övrigt har utredningen till diskussion lagit upp en rad olika omständigheter, som enligt utredningens uppfattning utgör hinder för att klenvirket nu tillgodogöres i önskvärd omfattning.

Frågan om ett bättre utnyttjande av klenvirket är av stort intresse icke blott för skogsbruket och skogsindustrien utan även, med hänsyn till dessa näringsgrenars centrala ställning i vårt näringsliv, för landet i dess helhet. Utredningen synes mig på ett förljänstfullt sätt ha belyst de föreliggande problemställningarna. Vad angår arten och räckvidden av de åtgärder som bör vidtagas för att åvägabringa en lösning av de föreliggande frågorna, kan självfallet, såsom remissbehandlingen av betänkandet utvisar, delade meningar göra sig gällande. I stort sett har dock utredningens förslag gillats av flertalet av de hörda remissinstanserna.

Vissa av de förslag, som utredningen framlagt eller som framkommit under remissbehandlingen, torde få närmare övervägas inom vederbörande departement och föranleder sålunda icke i detta sammanhang något särskilt uttalande från min sida. Jag syftar härvid bl. a. på förslaget om förstärkning av skogsforskningsinstitutets avdelning för arbetslära.

Vad beträffar förslaget om inrättande av ett särskilt rationaliseringsorgan för sågverksindustrien anser jag mig på de skäl, som anfördes, då denna fråga år 1954 anmäldes, ej höra förordade att från statens sida något initiativ lages till att inrätta ett dylikt organ. Det bör i detta sammanhang erinras om det inflytande, som långivningen från den förra året inrättade sågverkslänefonden kan få på strukturutvecklingen inom skogsindustrien.

Utredningen har ansett det vara av betydelse, att forskningen på sågverksteknikens område och rörande möjligheterna att utnyttja sågverksavfallet utvidgas, samt därför hemställt, att ett tidigare framlagt förslag om viss förstärkning av personalen vid träforskningsinstitutets trätekniska avdelning i viss utsträckning förverkligas. Sålunda föreslår utredningen att statsmedel anvisas för ytterligare tre befattningshavare vid institutet. Kostnaderna härför beräknas till i runt tal 50 000 kronor årligen.

Jag är av skäl, som anförts bl. a. av statskontoret, icke beredd att förordade någon ökning av den medelsanvisning över riksstaten, som avses för träforskningsinstitutets verksamhet. Med hänsyn till den betydelse, som utredningen och flertalet remissinstanser, däribland styrelsen för träforskningsinstitutet, tillmäter forskningen på ifrågavarande område, vill jag emellertid tillstyrka att prisutjämningsmedel avsättes för den föreslagna personalförstärkningen för den tid nuvarande avtal angående träforskningsinstitutets drift gäller, alltså till och med utgången av budgetåret 1958/59. Därvid förutsätter jag, att det skall finnas möjligt att på ett ändamålsenligt sätt inpassa de nya befattningshavarna i träforskningsinstitutets nuvarande organisation samt att deras arbetsuppgifter skall kunna utformas på ett sådant sätt, att det med utredningens framställning avsedda syftet tillgodoses. Det torde få ankomma på institutets styrelse att uppgöra förslag till riktlinjer för den utvidgade verksamheten vid institutets ifrågavarande avdelning.

Det bör framhållas, att medelsbehovet för ifrågavarande ändamål, vilket enligt vad nyss sagts är avsett att täckas av prisutjämningsmedel, icke kan efter utgången av löpande avtalsperiod få föranleda medelsanvisning över riksstaten.

Vad utredningen anfört om angelägenheten av en utbyggnad av skogsindustrien främst i södra Sverige behöver icke i och för sig föranleda något uttalande från min sida. Med hänsyn till vad som framkommit vid remissbehandlingen finner jag att det t.v. bör kunna anstå med den föreslagna utredningen om en svensk träsockerindustri.

De av utredningen upptagna bränslefrågorna synes mig förtjäna stor uppmärksamhet i förevarande sammanhang. Först må erinras om att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap avser att genomföra ett av nämnden upprättat program för försök med fliseldning och vissa därmed sammanhängande undersökningar. Det är min förhoppning att dessa försök och undersökningar skall leda till betydelsefulla framsteg på vedeldningens område och därmed tjäna de syften, för vilka utredningen gjort sig till tolk. — Att, såsom i vissa remissyttranden föreslagits, inrätta en särskild lånefond för stöd vid anskaffning av utrustning för fliseldning är enligt min mening f. n. icke behövt.

Utredningens förslag om förstärkning av riksnämndens personal med en befattningshavare för handläggning av beredskapsfrågor på bränsleområdet samt om medelsanvisning för viss upplysningsverksamhet beträffande vedeldning anser jag böra genomföras på försök under viss tid. De av riksnämnden anförda synpunkterna angående befattningshavarens arbetsuppgifter samt upplysningsverksamhetens inriktning bör därvid beaktas. Medel för ändamålet torde böra utgå från fonden för forskning och försöksverksamhet på bränsleområdet. Bidrag av prisutjämningsmedel erfordras alltså ej.

Jag delar till fullo utredningens och flertalet remissinstansers uppfattning, att det framtida utfallet av klenvirke bör nedbringas i möjligaste mån. I detta sammanhang intar skogsvårdsfrågorna en framträdande plats. Såsom utredningen och vissa remissinstanser starkt framhållit, torde klenvirkesutfallet kunna minskas i väsentlig grad om röjning och gallring i skogen verkställes i större utsträckning än som f. n. synes vara fallet. De frågor, som sammanhänger med bl. a. plantskogsrojning, är emellertid, enligt vad som framhålles av utredningen, icke tillräckligt utforskade. Jag anser det därför vara i och för sig angeläget att forskningen på detta område ges ökade resurser och hyser den förhoppningen att det skall visa sig möjligt att tillgodose utredningens önskemål härom på så sätt, att medel anvisas för ändamålet ur de fonder, som inrättats för skogliga ändamål. Härvidlag får jag erinra om den pågående utredningen om möjligheterna att för central skoglig forskning få utnyttja vissa för lokala ändamål avsedda konjunkturutjämningsmedel.

Frågan om förstärkning av skogsstyrelsens personal med två konsulenter samt av skogsvårdsstyrelsens driftsmedel torde böra närmare övervägas inom jordbruksdepartementet. Vad angår föreslagen medelsanvisning för viss

kursverksamhet torde böra undersökas, huruvida icke även här medel från skogliga fonder kan ställas till förfogande.

Från vissa föreningar har inkommit framställningar om prisutjämningsmedel för framställning av filmer för upplysning, undervisning och propaganda beträffande olika frågor på det skogliga området. Vid remissbehandling av förslagen har medelsanvisning för ändamålet förordats. Då vidare medel för inspelning av skogsfilmer tidigare ställts till förfogande i viss utsträckning och, såvitt kan bedömas, de med stöd av dessa medel framställda filmerna synes ha varit till gagn, vill jag föreslå att ytterligare 100 000 kronor av prisutjämningsmedel anvisas för ifrågavarande filmproduktion. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser rörande sättet för medlens fördelning samt angående villkoren för åtnjutande av bidrag, varom här är fråga. Därvid synes vad som anförts av skogsstyrelsen böra beaktas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att lämna Kungl. Maj:t fortsatt bemyndigande för tiden t. o. m. den 30 juni 1956 att, med iakttagande av vad i det föregående anförts, meddela föreskrifter om uttagande av prisutjämningsavgift; samt

att godkänna vad jag föreslagit beträffande dispositionen av inlutna prisutjämningsavgifter.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Blom